

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Mevlana
Kalkınma Ajansı
Development Agency

GİRİŞİMCİLİK EKOSİSTEMİNİN GELİŞTİRİLMESİ

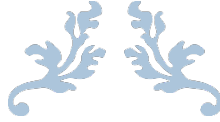
ODAK GRUP TOPLANTILARI

SONUÇ RAPORU

Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi
Odak Grup Toplantıları
Sonuç Raporu

Odak grup toplantılarına katılım sağlayarak Bölgenin Girişimcilik Ekosisteminin
Güçlendirilmesi adına değerli görüşlerini paylaşan tüm katılımcılarımıza

Teşekkür Ederiz

Mevlana Kalkınma Ajansı

Kasım 2020

GÖRÜŞLERİ İLE KATKI SAĞLAYAN KATILIMCILAR

Prof. Dr. Birol MERCAN	NEÜ, Siyasal Bilgiler Fakültesi. İktisat Bölümü.
Prof. Dr. M. Atilla ARICIOĞLU	NEÜ, Siyasal Bilgiler Fakültesi. Üretim Yönetimi ve Pazarlama Ana Bilim Dalı
Fikret AKDİŞ	Genç Girişimci İş Adamları Vakfı Eski Başkanı
Ekrem ERASLAN	Girişimci İş Adamları Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Önder KUTLU	NEÜ, Siyasal Bilgiler Fakültesi. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Şeyma AYHAN	İş İnsanı-KİKAD Yönetim Kurulu
Safa BOTSALI	Genç MÜSİAD Konya Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı
Burakcan KARAMAN	İnnopark
Mehmet Emin GÜRBÜZ	TOBB Genç Girişimciler Kurulu
Prof. Dr. Mustafa ERSÖZ	Selçuk Üniversitesi Rektör Yardımcısı
Zekeriya Büyükyangöz	Girişimci İş Adamları Vakfı
İhsan POLAT	İş İnsanı-Askon Üyesi
Doç.Dr. Mehmet HAMURCU	Konya TEKNOKENT
Güvenç TEKNEOĞLU	Konya TEKNOKENT
H. Ufuk KORKMAZ	Konya TEKNOKENT
Av. Halil ÖZKAN	Konya TEKNOKENT
Numan KATIKSIZ	KOP Bölgesel Kalkınma İdaresi
Nazlı ÜSTÜN	Konya Ticaret Odası - İl Kadın Girişimciler Kurulu

Girişimcilik faaliyetlerinin geliştirilmesi pek çok alana sirayet etmektedir. Bunlardan başlıcaları; istihdam yaratma, rekabeti geliştirme, üretim süreçlerini yenilikçilik boyutuyla destekleme, yeni endüstrilerin doğması, refah düzeyinin artması ve bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması noktasında kalkınmaya doğrudan yardımcı olmaktadır. 2014-2023 KKBP temel amaçlarından biri “İnsana Yatırım: Bilgi ve becerilerini sürekli yenileyen, birlikte hareket edebilen, sağlıklı bireyler” olarak belirlenmiştir. Bu temel amaç altında “Girişimciliğin Teşvik Edilmesi” önceliği bulunmakta olup bu önceliğe ilişkin tedbirlere de yer verilmiştir.

Bu bağlamdan hareketle önümüzdeki üç yıllık perspektifte Mevlana Kalkınma Ajansı tarafından odaklanılması düşünülen konulardan biri olan “**Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi**” sonuç odaklı programı kapsamında Sonuç Odaklı Yönetim Planının hazırlanması için girişimcilik konusunda faaliyet gösteren kurum/kuruluşlar ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla odak grup toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu odak grup toplantıları 4 gün boyunca grupların katılımıyla gerçekleştirilmiş olup katılım sağlayan paydaşlarımız oldukça önemli katkılar sağlamıştır. Toplantıda;

- Bölgemizde bu alanda yürütülen faaliyetler
- Açık alanlar ve yürütülmesi gereken faaliyetler
- Girişimcilik ile ilgili sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik yapılması gerekenler
- Sürecin tıkanıdığı aşamalar ve darboğazlar
- Odaklanılacak sektörler
- İşbirlikleri
- Ajansımızın girişimcilikle ilgili odaklanması gereken alanlar, yürütmesi gereken faaliyetler

gibi konular ele alınmıştır.

Tüm bu konular kapsamında yapılan görüşmeler üç yıllık perspektifte ajansımızın odaklanması gereken boşluklara, bölgedeki sorun alanlarına ve darboğazlara ışık tutmuştur.

Çalıştaylarda katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilerek bir tartışma ortamı ve görüş alışverişi sağlanmıştır.

- Girişimcilik üzerine bölgedeki eksikler nelerdir, hangi sorunlar yaşanıyor, bu sorunların çözümü için neler yapılabilir?
- Girişimci Projelerini ticarileştirme konusundaki sorunlar neler, bu sorunların çözümü için neler yapılabilir?
- Girişimcilik konusunda herhangi bir sektöre/temaya odaklanılmalı mı?
- Kurum/kuruluşlarınız tarafından önümüzdeki üç yıllık süreçte yürütmeyi düşündüğünüz faaliyetler nelerdir? (bu kısım raporda yer almamaktadır)

4 gün boyunca süren toplantılardan elde edilen veriler bu sonuç raporu kapsamında bir araya getirilmiş ve paydaşlar ile paylaşılmıştır. Hazırlanacak olan Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Yönetim Planı” için bir altlık niteliğinde olan bu raporun çıktıları belirli süzgeçlerden geçirilerek yönetim planına yansıtılacaktır.

A. Girişimcilik üzerine bölgedeki eksikler nelerdir, hangi sorunlar yaşanıyor, bu sorunların çözümü için neler yapılabilir?

Sorun 1. Bölgede Girişimcilik Faaliyetlerinin Ekosistem Dahilinde Yönetilememesi

- Bölgesel girişimcilik ekosisteminin kurulması için kurumlar arası koordinasyonun sağlanması gerekmektedir.
- Ortak çalışma alanlarının yaygınlaştırılması girişimci adaylarının networklerini genişletmesi açısından fırsatlar sunuyor. İlimizde bu oluşumlar desteklenmeli ve devam eden süreçlerde uluslararası networklere de dâhil olmak hedeflenmeli.
- Girişimci adaylarının iş fikri doğrulama, proje doğrulama, müşteri doğrulama ve pazar doğrulama gibi alanlarda bölge olarak çok eksiğiz. Bu konuda bir yapının oluşturulması gerekiyor. Yurt dışında bu amaca hizmet eden laboratuvarlar oluşturulmuş.
- Kalkınma ajansı girişimcilik konusunda bir ara yüz olabilir.
- Başarılı uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması gerekiyor. Bu konuda işin duayenlerin dinlenmesi gerekiyor.
- Staj yerinde öğrencilerin bir fiil çalışması gerekiyor. Bu olmaz ise mezuniyet sonrası iş dünyasına girme noktasında sıkıntılar yaşanıyor.
- 38. Madde kapsamında Akademik girişimciliğin geliştirilmesi adına üniversite öğretim görevlilerinin atanma koşulu olarak özel sektörde belirli bir dönem çalışma zorunluluğu getirilmesi gerekiyor.
- Üniversite –Sanayi işbirliği mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekiyor.

- Problemleri yaygınlaştırarak çözüm üretilmesi sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi gerekiyor.
- Girişimcilik konusunda oldukça fazla etkinlik olmasına rağmen eşgüdüm sağlanamıyor.
- Ekosistemde bulunan taraflar bir araya gelmekte aynı dili konuşmakta sıkıntı yaşıyorlar. İş insanları ile akademisyenlerin diğer taraftan kamunun bakış açıları farklı olduğu için birbirlerini anlamakta sıkıntı yaşıyorlar. Bir araya gelme saatlerinde bile uyuşmak zor oluyor çünkü iş insanı akşam müsait olabiliyor kamu ve akademisyen tarafı akşam mesaim bitti diyor gibi basit sıkıntılar var. Bu anlamda bir ara yüzün devreye girmesi gerekiyor.
- Meslek liselerinde girişimciliğin geliştirilmesi için özel önem verilmesi gerekiyor. Proje okulları da girişimciliği geliştirilmesi için bir fırsat olarak görülmeli ve bu okullarla yapılacak işbirlikleri kapsamında çeşitli projeler uygulamak mümkün.
- Osmanlıdaki lalalık benzeri bir mentör-menajerlik sisteminin geliştirilerek girişimcilerin olgunlaşma sürecine katkı sağlanabilir.
- Üniversite ve sanayi arasındaki koordinasyon sağlanarak teori-pratik bütünleşmesi gerçekleştirilmeli
- Girişimcilik ile faaliyet gösteren kurumların desteklerinin koordinasyonun sağlanamaması, bir çatı altında olmaması ve yönetişiminin olmaması ciddi bir sorun.
- İhtiyaçlar, potansiyeller planlama ve bunları yönetecek bir mekanizmaya ihtiyacımız var. Bunun için MEVKA bir üst çatı organ vasfı görerek bölgedeki tüm girişimcilik faaliyetlerini koordine etmesi gerekiyor. Bütün girişimci veri tabanı bu çatı altında toplanabilir.
- İlerleyen aşamalarda yerel yönetimler ile sıkı irtibat kurulması gerekiyor. STK'lardan faydalanılması gerekiyor. Hayır işi yapan STK'lar bu konuda ciddi saha tecrübesine sahip.

Sorun 2. Girişimci sayısının az olması ve yeterli proje üretilmemesi

- Girişimciliğin özendirilmesi gerekiyor. "Girişimcilik Elçileri Projesi" başlatıldı. Ortaokul ve liselerde belirli faaliyetler yürütüldü. Proje kapsamında 16 elçi belirlendi. Bu faaliyetlerin devlet tarafından desteklenmesi ve belirli bir program kapsamında yürütülmesi projenin hedeflerine ulaşması için oldukça hayattır.
- Girişimcilik bir kültür meselesidir. Sadece verilen eğitimlerle yol kat etmek oldukça zordur bir kültür haline getirmek gerekir.
- Girişimci aday gençlerin bilgisini tutacak veri tabanı oluşturmalıdır.
- Girişimci adaylarına bu fikir aşılmalıdır. İlk ve ortaokul düzeyinde çocukların merak duygularının canlı tutacak, muhakeme yeteneklerini geliştirecek etkinlikler geliştirilmelidir.
- Görsel ve sosyal medyada girişimciliğe ilginin artırılması gerekiyor. Algıda TV oldukça güçlü bir araçtır. Çocuklara yönelik çizgi filmler, animasyonlar vasıtasıyla küçük yaşta özendirici, hayranlık uyandırıcı hale getirilebilir.
- Başarı öyküleri kadar başarısızlık öykülerini anlatmamız gerekiyor. Başarı öyküleri o kadar uç noktalarda ve sıra dışı öyküler oluyor ki bu durum girişimci olmayı düşünenleri korkutuyor. Daha erişilebilir, daha sıradan, daha ayakları yere basan daha bizden örnekler öne çıkarılmalıdır.

- Üniversitelerin son sınıflarında öğrencilerin bitirme projelerini destekleyerek girişimciliğe yönlendirmesi bir fırsat yaratabilir. Bu bir girişimci modeli haline gelebilir.
- Fikri pazarlama yeteneği konusunda ciddi eksiklikler mevcut. Bu konuda çeşitli çalışmaların yapılması faydalı olacaktır.
- Üniversitelerin son sınıflarında öğrencilerin bitirme projelerini destekleyerek girişimciliğe yönlendirmesi bir fırsat yaratabilir. Bu bir girişimci modeli haline gelebilir.
- İş adamlarının girişimci/girişimci adaylarından haberdar olmamaları. İş adamları ile projeler buluşturulabilir. İş adamları derneklerinin haftalık yönetim toplantılarına tekno-girişimciler götürülmelidir.
- Yatırımcı eğilimlerinin bilinmemesi. Ticaret ve sanayi odası üyeleri ile 12 iş adamı derneğinde toplamda 1000 aşan üyeye “melek yatırımcı eğilimi ölçeği” uygulanarak potansiyel melek yatırımcılar tespit edilerek network oluşturulabilir. Bu ölçek japon kalkınma ajansı “reiti” tarafından ilk kez uygulanmıştır.

Sorun 3. Girişimlerin ayakta kalamaması

- Mevcut girişimlerin korunmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- İş girişimciliğini geliştiren bir mekanizma kurulabilir. Bu kapsamda mevcuttaki durumun iyileştirilmesi yoluna da gidilebilir. Örneğin bedesten; insanlar yurt dışına çıktığı zaman ilk olarak tarihi dokuları görmek istiyor. Konya’da da görmek istedikleri alanlardan biri bu alan. Bu sebeple geleneksel kültürümüze de sahip çıkmak gerekiyor. Ancak burada faaliyet gösteren esnafın ve çalışanlarının eğitilmesi gerekmektedir.
- Bu alanda faaliyet gösteren esnaf ile görüşmelerde “AVM’ler ile nasıl mücadele edelim” söylemleri çok gündeme gelmekte. Bu alanları yaşayan alanlar haline getiremediğiniz sürece rekabet etme olanağı bulunmamaktadır. Çocuk alanları, fast food, kahve evleri, kafeteryalar teknoloji alanları ile yaşanır hale getirmek ve bu alanları canlandırmak gerekmektedir.
- Yeni girişimciler ortalama 3 yıl içinde işlerini sonlandırıyor yani ayakta kalamıyorlar. Bu girişimlerin devamlılığı sağlanması için bir takım desteklere ihtiyaç vardır.
- Satın alma, pazarlama ve finans alanında girişimcileri eğiten, yol gösteren, yardımcı olan bir yapının kurulması.

Sorun 4. Dezavantajlı gruplara yönelik girişimcilik faaliyetleri ihmal ediliyor

- Mülteci girişimciliği üzerine odaklanılmalıdır. Bunların sosyal ve ekonomik hayatla entegrasyonuna da katkı sağlanmış olur. Ülkede ciddi bir Afgan ve Suriyeli mülteci var. Bunların içlerinde ciddi anlamda nitelikli ve girişimci ruha sahip insanlar var. Bunların daha teknoloji odaklı alanlara yönlendirilmesi faydalı olacaktır.
- Son yıllarda çok fazla sayıda boşanmış aile var. Bu ailelerdeki kadınların çalışması gerekiyor. Bu olgu girişimcilik için ciddi bir fırsat yaratabilir. Bu kadınlar girişimciliğe sevk edilebilir. Bu kadınların dâhil olduğu ortak girişimcilik platformu oluşturulup bir kadın girişimcilik programı yaratılabilir.
- STK’lardan yardım alan ailelerin çocuklarına girişimcilik eğitimi verilebilir. STK kayıtlarındaki yardım alan aileler hedef kitle olabilir.

- Yurtdışından gelen gurbetçilerin yaptıkları işler ile ilgili birikimlerinden, networkünden, finansal birikimleri bölgede iş kurmaya teşvik edilebilir.
- Birden fazla dil bilen ilde okuyan yabancı öğrencilerle temasa geçilerek ülkeler arası ticaret canlandırılmaya çalışılabilir.
- Sosyal inovasyon ile ilgili girişimcilik ofislerinin kurulması gerekiyor

Sorun 5. Kadın girişimciliğin yeterli düzeyde olmaması

- Bölge kültürü kadın girişimciliği destekleme konusunda yetersizdir. Bu yetersizliğin giderilmesi ve Orta Anadolu coğrafyasında muhafazakâr yapıyı kırmak adına farkındalık ve bilinçlendirme eğitimlerinin düzenlenmesi
- Kadın girişimciliğin artırılması adına TOBB tarafından bir platform oluşturuldu. Kimya Hatun kadın kooperatifi kuruldu. Bu kapsamda şehit aileleri desteklendi. Başarılı örnekleri gören kadınlarda girişimci olma isteği uyanmıştır. Yani kadınlar arasında girişimcilik kültürü görerek gelişen bir kültür olup Konya'da bu anlamda bir kıvılcım oluşmuştur.
- Üniversitede farklı şehirlerden gelmiş potansiyel girişimci kadınların bölgede kadın girişimciliğinin yaygınlaştırılması adına bir fırsat olarak değerlendirilebilir.
- Kadınlar sosyal girişimcilik konusunda erkeklere göre oldukça motiveledir. Kadınların daha fazla dâhil olabildikleri sosyal girişimcilik projeleri hayata geçirilebilir.
- Kadınların girişimci olması konusunda aile tarafından önyargılar fazlasıyla var. Bu kültürün yıkılması oldukça zor gözüküyor. Bu algının kırılmasında söyleşiler oldukça etkili oluyor. İlerleyen dönemlerde özellikle kız çocuklarını cesaretlendirmek adına benzer söyleşiler düzenlenebilir.
- Kadın Girişimciliği konusunda güvenilir ve güncel bir veri tabanının olmaması en temel problemlerimizden bir tanesidir. İlde kadın girişimciler var ancak bunlara ulaşamıyoruz. Bir saha çalışması kapsamında bu girişimcilere ulaşılarak kapsamlı bir veri tabanının oluşturulması gerekiyor.
- Kadın çalışan olmasın diyen işverenler var. Bu algının kırılması gerekiyor. Evden çalışma kolaylığı düşünüldüğünde kadınların yazılım sektörüne yöneltmek bir fırsat yaratabilir.

Sorun 6. Girişimcilik motivasyonunun eksik olması

- Altın konteynır yarışması yapıldı. Yarışma genç ihracatçıları ödüllendiren bir yarışmadır. İhracatı özendirme bakımından ciddi katkıları olmuştu. Benzer şekilde girişimci adaylarını özendirmek adına bu tür etkinlikler yapılabilir.
- Girişimcilik konusunda görerek öğrenme süreci desteklenmelidir.
- Konuşma turizminin Anadolu'da yaygınlaştırılması gerekiyor. Ancak girişimcilikte belirli noktalara gelmiş İstanbul, Ankara, İzmir gibi illere baktığımızda konuşma turizmi artık bir sorun haline gelmiş, dolayısıyla dozunu kaçırıp bir sorun haline getirmeden yaygınlaştırmak gerekiyor.
- Bazı okullarda ilk ve orta öğretimde girişimcilik kulüpleri kurulmuş, Çocuklar bu kulüplerde ticaret yapmaktan tutun da uygulama geliştirmeye kadar pek çok şeyi öğrenebiliyorlar. Bu tip uygulamalar tüm okullarda yaygınlaştırılabilir.

- Kadınların girişimci olması konusunda aile tarafından önyargılar fazlasıyla var. Bu kültürün yıkılması oldukça zor gözüküyor. Bu algının kırılmasında söyleşiler oldukça etkili oluyor. İlerleyen dönemlerde özellikle kız çocuklarını cesaretlendirmek adına benzer söyleşiler düzenlenebilir.
- Girişimci adaylarını motive ederken dengeyi çok iyi sağlamak gerekiyor. Girişimcilik ruhuna sahip olmayan kişileri fazlaca cesaretlendirmek olumsuz sonuçlar da doğurabilecektir.
- Girişimcilik aileden başlar. Bu konuda ailelilerin bilinçlendirilmesi gerekiyor.

Sorun 7. Şirketleşme konusunda bürokrasinin ve maliyetlerin fazla ve karmaşık olması.

- Şirketleşme konusunda bürokratik işlemlerin hızlandırılması kamu kesimi tarafından desteklenebilir.
- Bu durum küçük girişimciyi caydırıyor. Ancak bir iş kurulduktan sonra sırada bir adım ötesi olan ihracat yapmak var. İhracat yapabilmek için hazırlanan belgeler sayfalarca. Dolayısıyla iş kurma sürecindeki evrak işlerini halledemeyen girişimciler ileride nasıl ihracat yapacaklar. Yani iş kurma sürecindeki evrak yükü hevesli olan bir girişimciye ağır gelmemeli.
- Girişimci, bürokrasiye ve kavramlara takılıp kalıyor. Kavramların bizden uzak olması girişimci adaylarını ürkütüyor. Olgunlaşma sürecini 10 adım olarak kabul edersek girişimci 5.-6. adımda pes ediyor.
- Hedef kitle olarak iş adamlarına, eğitim kurumlarına (Teknik lise vb.), üniversite öğrencilerine ve öğretim görevlilerine odaklanarak eğitim verilip iş birliği kültürünün geliştirilmesi ve koordinasyonun sağlanması gerekmektedir.
- Bazı konularda girişimci adaylarını fazlaca zorluyoruz. Yirmili yaşlardaki ve henüz hiçbir tecrübesi olmayan girişimci adaylarına Kanvas eğitimleri vererek adayın bunu uygulamasını beklemek çok gerçekçi bir yaklaşım değil. Bu özelliklerdeki bir gencin hazırlaması mümkün değil bir yol gösterici ancak bunu hazırlayabilir. Dolayısıyla bu gibi basite indirgenmiş hususlar girişimci adaylarını caydırıcı oluyor.

Sorun 8. Üniversitelerdeki proje geliştirme kapasitesindeki düşüklük ve başarısızlık oranı bölgedeki girişimcilik performansı üzerine olumsuz etki yaratması

- Bölge üniversiteleri olarak proje üretme becerimiz gün geçtikçe daha da geriye doğru gidiyor. Mevcut atama ve yükselme kriterleri bu durumun sebebi olarak gösterilebilir. Bu nedenle atama ve yükselme kriterlerinin revize edilmesi gerekmektedir.
- Proje üretme ve girişimci yetiştirme kapasitesinin artırılması için üniversitedeki eğitimcilerin eğitilmesi gerekiyor.
- Kurumların belirli bir ortak akıl etrafında bir araya gelip inovasyon yönetimi kapsamında proje üretmelerinin desteklenmesi gerekiyor. Bu konuda eğitimcilerin eğitilmesi gerekmektedir. Ayrıca inovasyon yönetimi kapsamında tek disiplinden ziyade farklı disiplinlerden öğretim görevlilerinin süreçte yer alması gerekiyor.
- Üniversitelerin dünyada değişen teknolojik ve bilimsel dönüşüme adapte olabilirliliğinin sağlanması

- Ön kuluçka sürecinin üniversite bünyesinde çözülmesi gerekmektedir. Bunun için; Tekno-girişim derslerinin üniversitelerde müfredata eklenmesi gerekmektedir.

Sorun 9. Girişimcilik konusunda yetersiz beşeri sermaye

- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ile başlanmalı. İnsan kaynaklarını daha etkili ve etkin şekilde kullanmak gerekiyor.
- Girişimci adaylarını doğru yönlendirmek, özendirmek ve cesaretlendirmek gerekiyor. Girişimcilik sürecinde girişimciler umutsuzluğa kapılabiliyor vazgeçmelerini pes etmelerini önlemek ve motive etmek gerekiyor.
- Girişimciliğin gelişmesi için birlikte iş yapabilme becerimizi geliştirmek gerekiyor.
- Eğitimcilerin eğitimi
- Teknoloji ve bilginin kullanılabilirliğinin artırılması
- Üniversite mezunu her öğrencinin mezun olduktan sonra en az 1 projeyi uygulamış olması. Selçuk üniversitesi bunu uygulamaya başlayacak ve bu işi Teknokent üzerinden yapacak. Önümüzdeki yıllarda uygulamaya geçmesi planlanıyor. Burada önemli olan öğrencinin bir süreci kurgulayabilmesini sağlamak. Bu felsefeyi öğrencilere aşılayabilmek adına düşünülen bir yöntem. Öğrencilerle birlikte her öğretim üyesi yılda 1 proje bitirmesi, bu atama yükselme kriterler arasına da alındı.
- Tarım 4.0, Endüstri 4.0 gibi dünyanın trend konularına ayak uydurabilecek insan kaynaklarının yetiştirilebilmesi için eğitimden-üretime pek çok alanda yenilemelerin ve güncellemelerin yapılması gerekmektedir.

B. Girişimci Projelerini ticarileştirme konusundaki sorunlar neler, bu sorunların çözümü için neler yapılabilir?

- Lise ve üniversite düzeyindeki girişimci adaylarının kafalarındaki projeleri ticarileştirilmesi noktasında sıkıntılar yaşanmaktadır. Girişimciliğin ne olduğu konusunda bilgi eksikliği var. Mentörlük faaliyetlerinin daha fazla yaygınlaştırılması gerekiyor. Ahilik dediğimiz kültür bu işin özünde var.
- İç girişimciliğini destekleyecek projeler geliştirilmelidir.
- Spin off ların desteklenmesi gerekiyor. Büyük firmalarda yetişmiş belirli bir olgunluğa erişmiş girişimci adaylarının firma tarafından o sektördeki eksikleri gidermeye yönlendirilmesi ve ayrı firmalar kurulması sağlanabilir.
- Yabancı öğrencilerin bölgemizde iş kurmalarını desteklemek gerekiyor.
- COSME programından daha fazla yararlanılması gerekiyor.
- Girişimciler küçük bütçeler ile yola çıkmalı. Bir işin çırağı olmadan ustası olmak zordur. Bu mantıkla hareket edilirse ticarileşme açısından daha olumlu olacağı gibi ayakta kalma olasılığı da artmaktadır.
- Girişimcilerin finansman, muhasebe, pazarlama ve diğer yönetsel konulardaki eksikliklerinin tamamlanması gerekir.

- Doğru girişimlerin doğru yatırımcı ile bir araya gelememesi. Bu anlamda bir ara yüz oluşturulması gerekmektedir.
- Bürokrasi ve kavram konusundaki itici hususlar ticarileşmenin önünde bir engel oluşturuyor.
- Bu problemlerin çözümü için bölgesel girişimcilik ekosisteminin oluşturulması gerekiyor. Yani tarafların eşgüdüm içinde faaliyetlerini yürütmeleri sağlanmalıdır.
- Girişimcilerin ticaret deneyimlerinin olmaması sebebiyle basite indirgenmiş bir ticaret eğitimi verilmesi gerekmektedir.
- Spin off oluşumlarını teşvik etmek gerekiyor.
- Doğru girişimci ile doğru yatırımcıyı bir araya getirmekte zorluk yaşanıyor. Uygulanan mentörlük faaliyetlerinde sıkıntılar var. Belirlenen mentörler pratik tecrübesi olmayan kişilerden oluşabiliyor. Olgunluk düzeyi yüksek iş kurmuş yürütmüş bir girişimciye hiç iş kurmamış bir mentörün iş planı hazırlamayı öğretmesi faydalı sonuçlar vermemektedir. Bu sebeple mentör girişimci eşleşmelerinin ihtiyaçlara göre yapılması gerekmektedir.
- Akademik çalışmalar ticarileştirilemiyor. Bu kapsamda Selçuk Üniversite olarak ARGE'nin ticarileşmesine yönelik İrlanda ve İtalya'dan davetlilerin olacağı 3 er günlük İnovasyon yönetimi çalıştayları gerçekleştirilecek.
- Bürokratik sıkıntılar oldukça fazla olduğu için girişimci sıkılıyor. Bu noktadan doğan bilgi eksikliği girişimin ticarileşmesini zorlaştırıyor.
- Ön kuluçka sürecinin üniversite bünyesinde çözülmesi gerekmektedir. Bunun için; Tekno-girişim derslerinin üniversitelerde müfredata eklenmesi gerekmektedir. Ders seçmeli ders şeklinde olmalı ve proje fikri olanlar değerlendirilerek dersi almaya hak kazanmalı. Bu derslerin öncelikle mühendislik fakültesi öğrencilerine verilmesi sağlanabilir. Derslerin Tekno-girişim tecrübesi olan kişiler tarafından verilmesi oldukça önemlidir. Bu derslerde üretilen somut projelerle Tübitak vb. kurumlara başvurular yapılmalı devam eden süreçte ise takibi mutlaka yapılmalı ve girişim Teknokent bünyesine alınmalıdır.
- Girişimcilerin ticaret konusunda (basite indirgenmiş şekilde) eğitilmesi gerekmektedir.
- Melek yatırımcılık eğilimi bölgemizde iyi durumda her ne kadar belirli bir ağa bağlılık oranı düşük olsa da iş adamlarımızda yatırım yapma isteği ve potansiyeli mevcuttur. Bu potansiyeli iyi değerlendirmemiz gerekiyor. İş adamları yoğun oldukları için belirli ortamlara ayak uyduramazlar bu sebeple iş adamlarına girişimcileri götürmek için ortamlar oluşturulmalı.
- Melek yatırımcılık konusunda beyaz yakalılar çok daha hevesli ve risk alma konusunda çok daha cesaretliler dolayısıyla
- Ülkemizde aslında oldukça fazla girişimci var zaten. Önemli olan bu girişimlerin eyleme geçmesi ve ticarileşerek hayatta kalmasını sağlamak. Çünkü girişimciler ticareti, şirket yönetmeyi bilmiyorlar ve tecrübesizler. Ayakta kalmalarını sağlamak için Osmanlı dönemindeki Lalalık bugünkü mentörlük sisteminin kurulması gerekiyor.
- Akademisyenler ve alanında profesyonel kişilerden bir uzmanlık havuzu oluşturulmalıdır. Uzmanlık havuzu ile beraber oluşturulacak problem havuzundaki problemlere

uzmanlarımızın belirli bir ücret karşılığında çözüm üretmeleri sağlanabilir. Böylece kendi bölgesel problemlerimize çözüm önerileri üretebiliriz.

- Ar-ge kültürünün daha hızlı geliştirilmesi için önceliği belirlenen sektörlerdeki uluslararası patentlerin ilgili firmaya yönlendirilmesi sağlanabilir. Patent veri tabanlarından iş adamlarının sektörleriyle ilgili en son patentler seçilerek taklitte başlayan bir Ar-Ge kültürü oluşturma çalışmaları yapılabilir. Patent veri tabanlarının nasıl taranacağı ile ilgili eğitimler verilebilir.

C. Girişimcilik konusunda herhangi bir sektöre/temaya odaklanılmalı mı?

1. Bölgemiz ölçeğinde girişimcilik haritasının çıkarılması gerekiyor. Bu kapsamda bölgenin rekabetçi avantajının olduğu sektörlerle öncelik verilmesi gerekiyor.
2. Akıllı tarım alanında girişimciliğin teşvik edilmesi gerekiyor.
3. Oyun sektörüne odaklanması gerekiyor. Bura büyük bir pazar.
4. Girişimcilik, bir sorunun çözümü üzerine kuruludur. Bu sebeple girişimcileri her hangi bir sektöre odaklamadan serbest bırakmak, sıkmamak daha etkili olacaktır.
5. "Zayıf yönlerin iyileştirilmesi yerine güçlü yönlerimizin daha da güçlendirilmesi gerekiyor" dendiği gibi tam tersini savunanlar da oldu.
6. Bölgede oyun sektörü oldukça fırsat sunabilir. Bu girişimciler için oyun stüdyolarının oluşturulması gerekiyor.
7. Sosyal girişimcilik konusunda oldukça yetersiziz. Kadınlar sosyal girişimcilik konusunda erkeklere göre oldukça motiveledir. Kadınların daha fazla dâhil olabildikleri sosyal girişimcilik projeleri hayata geçirilebilir.
8. Yazılım sektörüne yeterince odaklanma sağlayamadık. Konya olarak bu alana daha fazla öncelik vermeliyiz.
9. Dijitalleşme ve dijitalleşme altyapısına odaklanma sağlanmalıdır.
10. Konya'da son dönemlerde atakta olan bir sektör olması sebebiyle Savunma sanayine odaklanılabilir.
11. Girişimcilerin daha katma değeri yüksek olan tekno- girişimlerin desteklenmesi
12. Hedef kitle olarak iş adamlarına, eğitim kurumlarına (Teknik lise vb.), üniversite öğrencilerine ve öğretim görevlilerine odaklanarak eğitim verilip iş birliği kültürünün geliştirilmesi ve koordinasyonun sağlanması gerekmektedir.
13. Konya Teknokent'teki yazılım firmaların oranı %60 ı geçmiyor. Bu bölge için önemli bir fırsattır. Sadece yazılım üzerine olan teknokentler sıkıntı yaşıyor. Yazılım yanında sanayi, tarım ve benzeri girişimlere de sahibiz. Yani diğer teknokentlerden farkımız çeşitliliği sağlayabiliyoruz. Donanım ve yazılım şirketleri bir aradalar. Bunu fırsata çevirebiliriz.